

vreme za posete

norman mekkejg

LEPA DEVOJKA U GALERIJI

Mrtva priroda sa povrćem
i ti zuriš u nju
tako mrtvo.

Pigmenti na toj mrtvoj prirodi
titiraju snagom
svog sopstvenog bića.
Kako im to uspeva
bez svetla?

Strankinjo, volim te
dok stojiš tako mrtvo
u snazi svetla
koje nosiš sa sobom.

INCIDENT

Gledam preko stola i mislim
/gorući od ljubavi/
zamoli me, hajde, zamoli me,
da uradim nešto nemoguće
nešto ufurano neupotrebljivo
nešto nezamislivo i neponovljivo.

kako učiniti da se prst raspukne u cvet
ili hodati pola sata za dvadeset minuta
ili setiti se sutrašnjeg dana.

Molim te da me zamoliš.
Ali sve što kažeš je
Hoćeš li mi dati cigaretu?
Nasmeši se i
vraćajući se u čudesni svet
mogućeg,
dajem ti je
rukom koja drhti
ljudskim drhtanjem.

FRUSTRIRANI VIRTUOZO

U uglu Krombijevog polja
Magarac postaje luđi iz minuta u minut. Slušam
njegovo njakanje
klackanje i zamišljam
oblu bogatu notu
koju želi da hitne u svemir
zlatnu planetu zvuka što okreće se
na čuđenje sveta.

Nema čuda
kad čuje šta izlazi
iz tog magarećekaslujućeg trombona
oči mu se pune suzama
i njegova kutijasta glava se spušta
da pase korov — prihvatajući da
je sto sve što zaslužuje.

BRUKLINSKI PAJKAN

Graden kao gorila, ali manje sramežljiv,
debelog mesa, boje bifteka, sa dva
hijeroglifa na licu koja znače
nevolju, hoda trotoarom i
tankim tkivom iznad nasilja. Jutros
kada je rekao »Vidimo se, maco« svojoj ženi,
nadao se tome, zaista se nadao tome.
On je gorila
za koga »Cao, luče« nije kliše.

Ako se tkivo provali, ako li uleti
u nasilje, koja batinanja, koji
pucnji između Fibinih
Vemburgera i kafane »Kod Luija«.

Ko bi hteo biti on, gorila sa noćnim pendrekom
čija kuća je mesto
na koje se možda, ovaj put, nikad neće vratiti?

I ko bi bili oni koji moraju biti
njegove žrtve?

Ako su vaši roditelji i dedovi, svi u nazad, bili ridi, čini se da će i vaše vlasi zablistati na način predaka. Ali, izgleda da naslednost ne čini mnogo za umetnike. Obično se samo jedan od svih ugnezdi pevajući na svom porodičnom stablu (mada, pomislite na neverovatnu porodicu Bah, orkestar za sebe). Koliko ja znam, ja sam jedini MekKejg koji je ikad počinio poeziju.

Svako voli da pravi nešto, nešto što ranije nije postojalo, pa bila to stolica, pita od peska, ili pesma. Ne znam šta navodi jednog čoveka da pravi pesme, a drugog stolice; ali sam siguran da iza njihovih aktivnosti stoji isti stvaralački nagon. Ako bih ja napravio stolicu, bila bi to čista šteta za svakog ko bi sedeo na njoj; a ako bi stolar napravio pesmu, i to bi vas razočaralo. Ali mi težimo istoj stvari. Ako su stvaralački procesi čiji je rezultat pesma, misteriozni, nisu ništa misteriozniji od onih kojima se dolazi do stolice. Njihov cilj je stvaranje nečeg u isti mah i lepog i upotrebljivog.

Upotrebljivo? Lako je uvideti da su stolice zgodne. A kakva je upotreba poezije? Ona usmerava, obrazuje, širi raspon naše osećajnosti, kao što nauka i tehnologija usavršavaju intelekt. Da tako kažem, umetnosti nas navode da im odgovorimo i da ispitamo emotivnu važnost, isto kao i racionalnu važnost bilo čega što opažamo. A imati neispitane emotivne reakcije isto je tako znak nezrelosti kao i imati neispitana verovanja. Pogledajmo fizički odraslog čoveka sa inteligencijom deteta. On može jednog dana tresnuti nekog sekirom po glavi. A intelekt odraslih, sa emotivnim reakcijama deteta, je na isti način opasan: možda i više.

Stolar pravi stolice od bilo kog drveta kojim raspolaže, a isto činim i ja, samo što su moja ideje, ljudi, osećaji i krajolici — posebno zapanjujući sklop oblika koji čine Edinburg, moj rodni grad i (za mene) najzavodljiviji deo Škotske, koji leži na severozapadu, oko sela Lohinver. Ali, svakako, čovek je pod uticajem, prosto rečeno svega. Jer, čula, tih »pet luka saznanja«, su gostoprimitljiva za sve, i u njih stižu najznačajniji tovari.

Norman MacCaig (1974. godine)

DIVLJA ZOB

Svakog jutra vidim sa svog prozora
golubove, gore na ivici krova — mužjaci
su lunjajući žiroskopi žudnje.

Prošle nedelje pridružila im se strankinja
snežnobela, nadmena, lepezan,
Maë West u ženskom esnafu.
Kakvi nakloni, kakvo gugutanje, kakve
sulude piruete, kakav nedostatak brkova
za gladenje.

Ženke — ne treba biti jedan od njih
da bi se tačno znalo
šta su mislile — pretvarale su se da
da je nema
i nastaviše, staromodno, sa svim onim što
golubovi rade dok one štrikaju.

PRIBLIŽAVAJUĆI SE KRAJU

Da li znaš da ima načina
da budeš okrutan prema meni
koje još nisi
isprobao?

Da li si umoran od igre?
Ili počinješ, samo počinješ
da želiš da neguješ
moju bolesnu ljubav?

Ja sam čovek
s bogaljem u sebi.
On pati toliko mnogo da bih ga ubio
da imam smelosti.

NORMAN MACCAIG (Norman MekKejg) rođen je u Edinburgu 1910. godine, školovao se na Edinburškom univerzitetu, studirajući klasične jezike. Zараđuje za život radeći kao školski upravnik.

Knjige: Far Cry (1943) The Inward Exe (1946), Riding Lights (1955), The Sinai Sort (1957), A Commem Grace (1960), A Round of Applause (1962), Measures (1965), Surroundings (1966), Rings on a Tree (1968), A Man in My Position (1969), White Bird (1973).

Sastavljač antologije (sa A. Scott-om): Contemporary Scottish Verse 1959—1969 (1970. god.). Jedan od najznačajnijih Britanskih posleratnih pesnika.

Preveli sa engleskog: Aleksandar Carić i Gordana Draganić

VREME ZA POSETE

Bolnički smrad
češlja moje nozdrve
dok prolaze gore dole duž
zelenih i žutih hodnika.

Ono što izgleda kao leš
ukotrljano je u lift iščezava
ka nebesima. .

Neću osećati. Neću
osećati, dok ne budem
morao.

Medicinske sestre lako i brzo
koračaju ovde i gore i dole i tamo
njihovi vitki strukovi čuderno
nose breme
toliko mnogo bola, toliko
mnogo smrti, njihove oči još uvek bistre posle
tolikih zbogom.

Odeljenje 7. Ona leži
u beloj pećini zaborava.
Sasušena šaka
drhti na svojoj stabljici, oči
se kreću iza kapaka odveć teških da bi se
da bi se podigli. Na obezbojenu ruku
zmijski stakleni zub priljubljen je
i ne siše nego daje.
A između nje i mene
razdaljina se skuplja dok ništa ne ostane
osim razdaljine bola, koju ni ona ni ja ne
ne možemo preći.

Ona se malo smeška ovoj
crnoj prilici u njenoj beloj pećini
koja se trapavo diže
u kružnim plivajućim talasima zvona
i smučeno odlazi, postajući mlada
a ne manja, ostavljajući jedino
knjige koje neće biti pročitane
i besplodne plodove.